

# Hapuy ayam a kahuy

## 鳳凰木

### 創作理念

Yaku ka Pazeh a ali'ali paudah di Holotun. Naki a xumak a saw ka mabaza yamin ka minalaleng di Holotun retel a saw ka, mamerek mukawas talima a rahal lia. Malohoda yaku hapet mubabaza Pazeh a rahal.

Mikita “Hapuy ayam a kahuy” sen ki imini a babizu liaka, yaku ka maxakela imini ka kiaaren a kakawas. Yaku yu haapet

pasukuan u binayu yu raxung, liaka kalu Pazeh a rahal mubizu imini a babizu.

Yaku ka pialay kalu Pazeh a rahal mubizu halupas a babizu, liaka nahada dahu a kakawas mayaw riak a bizu'en. Aubil a daali ka, yaku hapet mutalam kalu Pazeh a rahal mubizu yaadisaysay, maubaza'ay imini kiaaren a kakawas.

### 作者簡介

**潘俞翔** Samaw

國立清華大學語言學研究所博士生

花蓮縣立馬遠國民小學原住民族部落役  
財團法人原住民族語言研究發展基金會認證測驗組副研究員、行政管理組資訊工程師



看我是豐原巴宰族後裔。雖然家裡知道自己的平埔身世，但早已對原先的母語一無所知。我也因此更想要學習巴宰語言文化。

在讀過蔣勳的「鳳凰木」之後，我覺得文章中的詞藻十分優美，而我也喜

歡山川自然相關的描述，因此選擇將此篇文篇譯為巴宰語。

這是我第一次以巴宰語撰寫長篇章，可能有許多用字遣詞尚不完善。在未來，我想嘗試以巴宰語描寫不同的題材，持續學習這個美麗的語言。

# Hapuy ayam a kahuy

Kawesen isia rezaw kita'en a kahuy di rabaxan u Taiwan ka, ana paxarihan "hapuy ayam a kahuy" sen ki adang buxuan u kahuy.

Daxu babizu bizu'en ni tadelpex a rakehal ka, haapet kalu "Yuka maxatulala ki hapuy ayam ki ohoni" laila ki kakawas; muzizazizay liaki imini a kakawas ka, daudu'ay nahada saasay a henis maasakep hapuy ayam a kahuy maki imita daxe babaw awas u rabaxan di maakux a daali.

Babaw binayu Toa-too (Baboranaga) iu nahada dahu hapuy ayam a kahuy, yuka nahada dusa asi turu isit kawas a hakezeng a imini buxuan a kahuy. Pungu kahuy tubabaw hada isit iu hainsay a sasuku, buubusaw mariax u daxe ki panga iu rabax namisiw. Haki rabaxan a daali ka, mina'aku'akux liaki daali, muzakay ruburubu hapuy ayam a kahuy, taxubabari iu mangayah, yaku iu hapet talawas a mikita, pakatahayak imisiw pakaxurum aunu ita.

Hapuy ayam a kahuy ka mezebex maideh, imisiw ka adang buxuan u kahuy mara dalum u udal, bedesax u lidax, liaka ini masedem iu mataru lia. Malohoda, makexekexem ki nimisiw a panga, magizem ki bari u binayu ka, isia rezaw kita'en ki

rikaden a panga talubik dadua babaw daxe, tulaluk lia.

Hapuy ayam a kahuy iu ini tuluzuk ki xames, mataru mudal ki dahu a daali ka, luisen ni dalum ki daxe, nahada isit sasuku iu hakezeng a kahuy di babaw dadaxe, kuang rapulen ki xames liaka, maurit liaki adang dadua kahuy.

"Tul ka kaidi lamik a kawas iu muubil mabair." liaki ohoda a saw. Haki mairat di lamik, tahayak, iu makuris a daxe ka, aunu murazaw sadial a peret, liaka mezebex mader iu ruharat ki kahuy. Hapuy ayam a kahuy ka pakanen huhul ni udal iu lidax di maakux a daxe, kuang kazazemet, muhaday nimisiw a panga iu rabax, aunu lidax, aunu udal, aunu mangayah iu masezaw a kiaaren a kawas, liaka imisiw ka, paharas mahatahatan, yuka paxarihan kariteket iu kinasadilan lia.

Rabax ni hapuy ayam a kahuy ka tating, adang a rabax ka haiki lasu reezaw, haiki tating a rabax ni babaw dalum a semer. Yamisiw ka maki manababat a panga, maatianak a mezebex, maasapal iu musasax nimisiw a rabax, haiki halipit iu mariax a papalit, ma'apa'apat. Hiumen ni bari ka musasisila, ede'eder haiki hapuy ayam taxuzipu, pakaxekela Too-hu a kakawas

"Bahr ka taxuzipu'en taxu hakezeng ni hapuy ayam ki panga.", kawesen ni Too-hu ki bahr ka, aunu mudekas hapuy ayam a kahuy, imini mangayah iu mahabahar haiki ayam a kahuy, haka mateleng lia.

Mangayah kita'en ki hapuy ayam a kahuy ka maxarazaw kiaaren a dademe, turulix iu hada tabarak, pudesax iu muruhik daurik. Maxatulala di xasebuza a ilas, imisiw a tulala ka adang iu adang padalak a rubahing damu. Rubahing a tulala iu mangayah a rabax, haka kiaaren haiki rabex a rakehal, padalak a hapuy, marukat magizem di rabaxan u daxe.

Ohoni a kawas ka minabinibini ki hapuy ayam a tulala, dadua binayu Toa-too ka haiki maanat ki hapuy. Isia kiaaren iu magizem a dademe u rubahing iu mangayah, ini masikat, ini pisuzuk, uulaulai di ohoni a peret, haiki putian liaki imisiw, paanat nimisiw a kinairat taxu maxamut.

Yaku ka mikizex dakal imisiw haiki damu a rubahing a tulala, mikita dademe u damu matatupilak iu mahabahar, taxamikiliw ki yaku. Haki suasuax u kinairat laimisiw, haiki mahatan ita saw saasay masikasikat. Maliak mairat haiki pariway saysay ka, imisiw ka hapet pakitay henis,

marusain mu'asay, pakita sawsaw ka, saysay ka ede'eder a tulala u rabaxan a daxe di maakux a daali.

Maxatulala muruput lia, dulut u panga ka mududur u tuxak, mataru mataru lia, halupas haiki binaguan, mariax hada turu a kakamut, zukuzuk iu zukuzuk, pakarukat nimisiw a mangipar iu kinabaget a buxuan. Taxu mazeh liaki buxuan, musitax ki tuxak, manunu duila liaki buxuan ka, kialeh a daxe liaka kita'en ki tating a rebex di daya a daali ki xias a kawas.

Marukat tuxak a daali ka, rabax iu pialay mabair lia. Dahu tinalupik a rabax u kahuy, haka pakangesel. Apaden iu apaden, haiki maxarazaw mududu kariteket u purihat ki yamisiw. Rahot a daali liaki babaw binayu ka, hiumen ni bari ki mabair a rabax, paka'idadahil nita a henis.

Tinalupik a rabax ni hapuy ayam ka ini xadu maxakela asay sen. Namini haiki lasu a rabax, maki bari mahabahar iu maxatabarak, Haiki Soo-sek a kakawas "Haiki tulala yuka haiki uzay tulala." sen, tating iu tating, duila liaka maatianak, aohoniay yuka kuang zinakayan lia. Taxibubuk a mikita huhul, haka mikita rabax ma'isa'isakep, haiki tating a semer babaw dalum. Kuang a saw

mupudah musapuh ka, mudal liaki rahot a daali, liaka maxatuyak ramexen di daxe liaki yamisiw.

Hapuy ayam a kahuy di amisan a daali ka nahada mahorahor a panga reezaw, musasila di babaw, kita'en paka'idahil iu maxaruaru, muti'il u mayaw muruput talupik a halupas iu terehel a tuxak. Ini xadu kita'en ni sawsaw ka, yamini haka hapuy ayam a

kahuy, ohoda rabaxan a daali ka, pulalilak iu padalak, kiaaren iu uzay dareden ni saysay haki yamisiw kahukahuy.

Singax u lalay ka ini xadu tumala'en lia, maudalay liaki rahot a daali, yaku ka mikita tatiting a rabax ni hapuy ayam, pialay talupik lia, wazan u rabaxan iu rahot a daali, haka maxaruaru liaki naki a henis ha e!

# 評審心得

kaidi a babizu ka ēdēr taririaxan masidahin iu saisiman a hēnis. nahada ka rēten saw mabaza mubizu masikat lia. kaidi babizu ka aita rēten saw aarasui hauriak a saisiman iu mahatahatan a hēnis. adang a babizi madaza maaparara rēten a saw. hapet maarēzērēt dadēpēx talima a rahan. dadi a dadi ka rēten dahu a saw mabaza riak a rahan riak a kakawas. madaza mubizu lia. rahan ka maluzuax nahada kaxi edērēt audin

a dadi riak a babizu. riak a kakawas iu riak a kaihēnis isia. naki a ohoni ka nahada riariak a kaihēnis nita rēten a saw madaza makawas talima a rahan. yamin ka maubabaza rahan iu mubizu a babizu. imu ka mikita babizu kaidini. yamin ka pidēria talima a apu'apu'an rahan. kaidi a babizu ka minabinibini riak a kasaisiman iu mahapēt yamin ka hapēs mudēkas. yamin ka pakatahayah dahu mataru tamala, en nita imu dadua kasaisiman aunu niam a rahan.

看到了這一篇翻譯文學創作品，著實讓我深深感動與驚訝，據我所知，族群能交出這一篇翻譯作品，的確沒有人能翻譯出來，這篇文章帶回來給部落很大的興奮和無比的安慰，興奮的是有文學作品出來，安慰的是語言文化已經有了傳承，能聽，能寫，能翻譯。對一個即將消失的族群語言復振是最大的鼓勵，語言復振的坎苛歷程，終於見到了成果，教育部舉辦的原住民文學創作，激發了

更多族人樂於參與，族人學習母語的熱誠也被喚醒，有些平埔族語言因為多種原因，幾乎消失，尚有語言留存的，都在極力復振，看到這篇翻譯作品，看出翻譯者的用心，雖然談不上很成熟的作品，有這樣的成果，是給予肯定的。我要感謝教育部，原民會和政大原住民族研究中心的行政首長，你們對還沒有正名的族群，給予參與文學創作的機會。

## 評審簡介



**潘英傑** Daway Abuk

南投縣巴宰族群文化協會理事長  
總統府原住民族歷史正義與轉型正義委員會中北區平埔委員

# 鳳凰木

著 / 蔣勳

南臺灣最典型的植物，鳳凰木要算其中不可少的一種了。

許多學生文藝性的刊物，喜歡用「又是鳳凰花開的季節」這樣的句子；雖然已成俗套，卻也說明著鳳凰木與這炎熱夏季的南方島嶼有著多麼密切的心情上的牽連。

大度山上也多鳳凰木，且有樹齡達二、三十年的老鳳凰木，樹幹高十數公尺，枝葉紛披，覆蓋面極大。特別在夏季，溽暑之中，走在鳳凰木下，一片清涼綠意，不禁要抬頭仰看，感謝它的覆陰呢。

鳳凰木生長頗快，是熱帶地區吸收雨水、陽光，快速發育成長的典型。但是也因為如此，鳳凰木枝幹鬆脆，山風強的時候，就常見斷脆的枝條掉落一地，十分狼狽。

鳳凰木根也不深，連著幾天豪雨，土壤流失，竟然有土坡上十數尺的老鳳凰木，根部失去護持，整株傾倒的。

古人說：「松柏後凋於歲寒」。大抵在寒冷、艱困、貧瘠中生長的生命，為了抵抗惡劣的環境，都自然生長出一

種堅實牢固的特性。鳳凰木是熱帶地區受陽光、雨水嬌寵的植物，它無阻礙地伸展枝桿葉脈，給陽光、給雨水，給一碧如洗的靚麗的藍天，而它，在享樂安逸中，也渾忘了憂患、災難。

鳳凰木的葉片很小，每一片只有米粒般大，點細如萍。它們借著橫向伸展的枝莖分脈生長，連綴平鋪成如鳥翼一般薄而廣的葉羽，層層相覆蓋，受風時，上下招展飛動，的確如鳳凰的停棲，使人想起杜甫的名句：「碧梧棲老鳳凰枝」，杜甫說的是梧桐，卻似乎更適合拿來歌詠這碧綠飛張如鳥羽的鳳凰木呢。

鳳凰木的綠是一種極俗豔的綠，青中帶黃，翠亮耀眼。六月開花，花是一簇一簇野豔的猩紅。紛紅駭綠，完全是南國熱帶的嬌憨、野熾、俗豔之美。

今年的鳳凰花開得特別盛，整個大度山像火燒一樣。那俗豔大膽的紅與綠，不含蓄、不收斂，是準備著，在這一季，用最猛烈的方式，把生命燃燒消耗殆盡。

我站在那紅如血的花前，看血點飄灑飛揚，不禁要驚叫起來。原來生命是可以這樣揮霍的，它像是在嘲笑、不屑於世人的拘謹、小心翼翼，不屑於那樣

畏縮的苟活，它要任情恣性，縱心所欲，給人間看，什麼才是真正的夏日南國之花。

花季過後，枝梢上結了豆莢，逐漸長大，可以長到手肘般的長度，有三指寬，一稜一稜，露出厚實飽滿的種子的形狀。到了成熟時，豆莢裂開，種子四處散播，來年春天附近地上便可見小小鳳凰木的新苗。

豆莢形成的季節，同時葉瓣也要開始飄零凋謝了。許多樹木的落葉十分驚人，一大片一大片，彷彿刻意誇張死亡的悲劇，秋後的山上，枯葉的瑟颯，頗使人驚心動魄。

鳳凰木的落葉幾乎全無感覺。那米

粒般的葉瓣，在風中變黃飄散，像蘇詞中說的「似花還似非花」，細細點點，迷離紛飛，一霎時便無影無踪。只有低頭細心去看，才見到匯聚的葉瓣，點細如萍，也無須人清掃收拾，一場秋雨，便化為塵泥。

冬天的鳳凰木只有光禿的槎桿，在空中飛張著，十分慘怖悽楚的姿態，垂吊著尚未落盡的長長枯黑的莢殼。很少人注意這就是鳳凰木，在夏季曾經驕奢冶艷、濃麗野俗的鳳凰木。

蟬聲逐漸聽不見了，秋雨陡起，我看見點細的鳳凰葉瓣開始飄零，夏秋之交，心緒是特別纏綿難解的啊！